

Anna Liisa Karjalainen (toim.)

Luovan toiminnan työtavat

Käsikirja sosiaali- ja terveysalalle

Tässä pdf-tiedostossa on mukana kirjasta seuraavat näytteet:

- Sisällys
- Esipuhe

Tutustu kirjaan
verkkokaupassamme

Sisällys

Esipuhe.....	9
--------------	---

Luova toiminta siltana itseen, toisiin ja osallisuuteen.....	11
--	----

Laura Huhtinen-Hildén ja Anna Liisa Karjalainen

Luovuus osana elämää.....	11
Luova toiminta osallisuuden ja hyvinvoinnin tukena.....	13
Taiteen soveltava käyttö arjen työvälineenä.....	15
Omaa tarinaamme muovaamassa.....	16
Lähteet.....	18

Elämän ja arjen musiikkia – musiikillisen ilmaisun monia mahdollisuuksia.....	21
--	----

Laura Huhtinen-Hildén

Johdanto.....	21
Soiva maailma, sanoja suurempi.....	22
Musiikki yhdistää.....	27
Laulu lohduttaa, sävel sivelee.....	34
Leikkien ja uteliaana ääniä kohti.....	38
Laulumuistoja ja sanattomia kohtaamisia.....	45
Taiteen soveltava käyttö työvälineenä.....	49
Lähteet.....	52

Väriä elämään – kuvallinen ilmaisu hyvinvointia edistämässä.....	57
<i>Susanna Iivanainen</i>	

Johdanto.....	57
Menetelmien käytettävyys.....	60
Iloa, innostusta ja keskittymistä.....	62
Luovuuden herättelyä.....	66
Identiteetti, tunteiden käsittely ja itseilmaisu.....	70
Havainnoinnin ja motoristen taitojen kehittäminen.....	75
Vuorovaikutus, kommunikaatio ja ryhmytyminen.....	78
Tarvikkeita maalaamiseen, muovailuun ja piirtämiseen.....	84
Toiminnan rakenne.....	94
Mitä ohjaajan tulee huomioida?.....	96
Lähteet.....	99

Elämää ja ajatuksia tekstiksi – kirjoittaminen itsetuntemuksen ja hyvinvoinnin tukena.....	101
<i>Anna Liisa Karjalainen</i>	

Johdanto.....	101
Kirjoittaminen identiteettityönä ja ajatusten selkiyttäjänä.....	102
Kirjoittamisen erityispiirteitä.....	104
Ohjaamisen kysymyksiä.....	106
Kirjoittaminen reflektiona.....	108
Kirjoittaminen merkityksellistä elettyä.....	111
Yksilöllisyyttä ja kerronnan malleja.....	113
Muistaminen ja muistelu lähtökohtana.....	116
Kirjoittamisen menetelmiä.....	119
Lähteet.....	139

Draaman mahdollisuudet ohjaustyössä.....	141
<i>Satu Öystilä</i>	

Johdanto.....	141
Draamatyöskentelyn tausta-ajatus ja perustelut.....	143
Draaman ohjaaminen.....	146
Improvisaatio.....	150
Draamakasvatus.....	158
Psyko- ja sosiodraama.....	174
Tarinateatteri.....	184
Draaman ohjaamisen periaatteet pähkinänkuoressa.....	191
Lähteet.....	193

Ruumiillisuuden kuuntelu – liike ja pysähdys liikkeessä.....	197
---	-----

Kirsi Heimonen

Johdanto.....	197
Kommunikaatiota etsimässä.....	200
Ihminen liikkeessä.....	202
Miten liikuttaa toista?.....	203
Pysähtymisen mahdottomuuden mahdollisuus.....	205
Liikkeen rutiini ja rytmi.....	212
Liikkeellinen yhteys.....	216
Liikkumisen tuttuus ja outous.....	221
Lähteet.....	225

Kirjoittajat.....	227
-------------------	-----

Esipuhe

Luova toiminta kuuluu kaikille. Se on kaikenikäisten ja missä tahansa elämäntilanteessa olevien oikeus. Se tarjoaa myös paljon mahdollisuuksia työhön niille, jotka työskentelevät ihmisten kanssa eri yhteyksissä. Luovan toiminnan muotoja sovelletaankin paljon, mutta tähän asti on puuttunut niin sosiaali- ja terveysalojen ammattilaisten koulutuksiin kuin työelämän ja vapaaehtoistyön tarpeisiin sopiva teos, jossa luovan toiminnan eri muotoja esiteltäisiin käytännöllisesti mutta silti teoreettisesti perustellen. Tämä teos on vastaus tuohon tarpeeseen.

Sopii soveltaa! Tämän teoksen tavoitteena on kannustaa käyttämään luovaa toimintaa työskentelyssä erilaisten ryhmien tai yksilöiden kanssa – tai vaikka omaksi ilokseen. Toivomme lukijoiden saavan virikkeitä, malleja ja innostusta soveltaa ja toteuttaa työssään jotain uutta. Kirja tarjoaa perusteluita ja inspiraatiota niillekin, jotka ovat jo soveltaneet työssään luovaa toimintaa.

Tässä teoksessa esitellään musiikkiin, kuvalliseen ilmaisuun, kirjoittamiseen, liikkeeseen ja draamaan pohjautuvia työtapoja. Kaikki kirjoittajat edustavat asiantuntijoina jotain luovan toiminnan alaa, ja jokainen heistä haluaa hälventää ennakkoluuloja, arkuutta tai pelkoja, jotka voivat olla kokeilemisen ja uusien työtapojen löytämisen esteenä. Työtavat perustellaan teoreettisesti ja niiden soveltamiseen autetaan tehtävien avulla.

Teoksen artikkeleita on hyvä lukea kuin käsikirjaa, jonka avulla voi kartuttaa omaa tietämystään ja josta voi ottaa valmiita toimintamalleja. Perimmäinen tavoite on kuitenkin se, että lukija alkaa luoda omia sovelluksiaan itselleen ja eri tilanteisiin sopiviksi. Yhdistelemällä eri taitteenlajeihin liittyviä ilmaisun tapoja voi edelleen luoda lukemattoman määrän toimintatapoja, joita voi käyttää ryhmien ja yksilöiden kanssa työskennellessä.

Kokeilemisen voi aloittaa pienesti, vaikka ensin itsestään. Millaisen kokemuksen maalaaminen, kirjoittaminen tai musiikki minussa synnyttää? Mitä draamallinen työskentely ja herkistyminen liikkeelle antaa? Miten sen voisi tuoda myös jonkun muun ulottuville? Oma kokemus voi olla hyvä lähtökohta, kun alkaa soveltaa luovaa toimintaa toisten kanssa. Toisia ohjattaessa ja toisten kanssa toimiessa ei olennaista ole oma taiteellinen osaaminen vaan kyky ja rohkeus kohdata ihmisiä ja heidän kokemuksiaan ja tunteitaan arvostavasti. Tarvitaan myös ymmärrys siitä, että jokaisella on oikeus osallistua ja olla osallisena siten kuin haluaa ja hänelle on mahdollista. Jokaisen kokemus on omanlainen ja koskematton. Tarvitaan myös pedagogista herkkyyttä tunnistaa tilanteisiin ja ihmisiin liittyviä tekijöitä, jotka on otettava huomioon luovaa toimintaa tarjotessa ja siihen ohjattaessa.

Kirjassa esitetyt tehtävät ovat kirjoittajien omia luomuksia tai sovelluksia monista lähteistä, joita on ollut mahdotonta enää jäljittää. Kun tehtävän alkuperä on ollut tiedossa, se on merkitty lähdeviitteeksi. Kii-tämme kaikkia lukuisia opettajiamme ja ohjaajiamme, jotka ovat ohjanneet meitä erilaisissa koulutuksissa ja muissa yhteyksissä ja joiden menetelmät ja käytännöt ovat jääneet elämään myös omaan työskentelyymme ja ajatteluamme.

Luova toiminta on yllätyksellistä. Emme voi koskaan ennalta tietää, mitä lopultakin tapahtuu. Tanssija Deborah Hay on taiteessaan käyttänyt kysymyksiä, jotka alkavat sanoilla ”entä jos”. Voisitko sinäkin antaa mahdollisuuden tapahtumiselle ja jollekin uudelle kysymällä uteliaasti: ”Entä jos...?” Sillä koskaan ei voi tietää, mitä tapahtuu!

Järvenpäässä 19.11.2018

Anna Liisa Karjalainen